

ใบความรู้ เรื่อง คำสรรพนาม
หน่วยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ ๙ เรื่อง คำสรรพนาม
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้เรียกแทนคำนามในประโยคสื่อสาร เราใช้คำสรรพนามเพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามซ้ำ ๆ

คำสรรพนามแบ่งออกเป็น 6 ชนิด คือ

1) บุรุษสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แทนบุคคล ซึ่งเป็นผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึง แบ่งออกเป็น บุรุษที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 เช่น

บุรุษที่ 1 เช่น กู ตู ฉัน ผม กระผม ดิฉัน เรา ข้าพเจ้า อาตมา ข้าพระพุทธเจ้า กระหม่อม

บุรุษที่ 2 เช่น มึง สู เธอ คุณ ท่าน ไต่เท้า ไต่ฝ่าละอองธุลีพระบาท ฝ่าพระบาท เจ้า

บุรุษที่ 3 เช่น เขา ท่าน พวกเขา มัน พระองค์

2) ประพันธสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยคย่อย ทำหน้าที่แทนคำนามหรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า ได้แก่คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ผู้ เช่น

คนที่เป็นครูต้องมีความอดทน

นายกรัฐมนตรีไปเยี่ยมโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร

3) วิภาคสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แยกส่วนคำนามหรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า

นักเรียนต่างก็ทำการบ้านของตน

เด็กๆบ้างก็หลับ บ้างก็คุยขณะครูสอน

ไม่ว่าผู้หญิงหรือผู้ชายต่างก็มีสิทธิเท่าเทียมกัน เห็นรทชนกัน

4) นิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามชี้เฉพาะเจาะจง หรือชี้บอกระยะ เช่น นี่ นี้นั้น โน่น โน้น โน้น อย่างนี้ อย่างนั้น เช่นนั้น เช่น

นี่ คือความสำเร็จของพวกเราทุกคน

นี่ เป็นข้อคิดที่ดีมาก

นั่น เป็นเรื่องของคุณ ไม่เกี่ยวกับผม

นั่น เป็นมติของคณะกรรมการ

ทุกคนจงไปรวมตัวที่นั่น

5) อนิยมสรรพนาม เป็นสรรพนามที่ใช้แทนนามทั่วไป ไม่ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น ใคร อะไร ไหน ผู้ใด ใครๆ อะไรๆ ไหนๆ ใดๆ เช่น

ใคร จะไปเที่ยวก็ได้

ฉันไม่ทราบว่าอะไรเป็นอะไรแล้ว

ใดๆ ในโลกล้วนอนิจจัง

อะไรๆ ฉันก็กินได้

ผู้ใด พากเพียรวันนี้ ผู้นั้น สบายวันหลัง

ไหนๆ ฉันนอนได้

6) ปฤจฉาสรรพนาม เป็นสรรพนามใช้แทนนามที่มีเนื้อความเป็นคำถาม เช่น ใคร อะไร ผู้ใด ไหน

ใคร จะไปเที่ยวเชียงใหม่บ้าง

อะไร อยู่ในห้อง

ผู้ใด บังอาจมากระตุกหนวดเสือ

ไหน แมวตัวใหม่ของเธอ

ใบความรู้ เรื่อง หน้าที่ของคำสรรพนาม
หน่วยที่ ๓ แผนการจัดการเรียนรู้ ๑๐ เรื่อง หน้าที่ของคำสรรพนาม
รายวิชาภาษาไทย รหัส ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน้าที่ของสรรพนาม

- 1) ใช้เป็นประธานของประโยค เช่น
 เขา เตรียมตัวสอบไล่ ใคร ไม่มีบัตรไม่มีสิทธิ
 ท่านทั้งหลาย จงก้าวเดินไปพร้อมกับเรา ไหน เป็นบ้านของเธอ
 - 2) ใช้เป็นกรรมของประโยค เช่น
 ชั่วโม่งนั้นนักเรียนอยากทำอะไรก็ทำไปเถิด คุณครูดูพวกเรา
 ฉันไม่โทษเธอหรอก ฉันผิดเอง นั้นฉันทำเอง
 - 3) ใช้เป็นผู้รับใช้ของประธาน เช่น
 พ่อให้ฉันล้างรถ แม่ให้เราไปซื้อกับข้าวที่ตลาด
 - 4) ใช้เป็นส่วนเติมเต็ม เช่น
 คุณเป็นใคร หัวหน้าห้องคนใหม่คือใคร
 - 5) ใช้เชื่อมประโยค เช่น
 ฉันทายจะไปสถานที่ที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ เขาเสนอโครงการซึ่งไม่มีทางสำเร็จ
 - 6) ใช้ขยายนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมของประโยค เพื่อเน้นความรู้สึก เช่น
 คุณครู ท่าน ตักเตือนเราให้พากเพียรอยู่เสมอ
 เจ้าดินดีน มั่น ชอบกระโดดเข้าใส่ผมตอนผมกลับบ้าน